

Plán péče
o
přírodní památku
Bělá pod Bezdězem - zámek
na období
2023-2032

*Schváleno příslušným orgánem ochrany přírody, Krajským úřadem
Středočeského kraje, odborem životního prostředí a zemědělství*

schváleno protokolem č.j. ze dne

Ing. Simona Jandurová

vedoucí odboru životního prostředí

a zemědělství

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území.....	5
1.1 Základní identifikační údaje.....	5
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR.....	5
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí.....	5
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma.....	6
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany.....	6
1.6 Kategorie IUCN.....	6
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ.....	6
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu.....	6
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav.....	7
1.8 Cíl ochrany.....	7
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany.....	7
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů.....	7
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů.....	7
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů.....	8
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti.....	8
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti.....	8
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy.....	8
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch.....	9
2.4.4 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky.....	9
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup.....	9
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize.....	9
3. Plán zásahů a opatření.....	10
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ.....	10
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání.....	10
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území.....	10
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností.....	10
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu.....	11
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území.....	11
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností.....	11
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území.....	11
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území.....	11

4. Závěrečné údaje.....	12
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností).....	12
4.2 Použité podklady a zdroje informací.....	12
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval.....	12
5. Přílohy.....	13

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	5763
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Bělá pod Bezdězem - zámek
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	nařízení
orgán, který předpis vydal:	Krajský úřad Středočeského kraje
číslo předpisu:	8/2012
datum platnosti předpisu:	21.5.2012
datum účinnosti předpisu:	23.7.2012

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Středočeský
okres:	Mladá Boleslav
obec s rozšířenou působností:	Mladá Boleslav
obec s pověřeným obecním úřadem:	Bělá pod Bezdězem
obec:	Bělá pod Bezdězem
katastrální území:	Bělá pod Bezdězem

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: (Bělá pod Bezdězem, 601705)

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
st. 1		zastavěná plocha a nádvoří		4377	4377
1		zahraďa		834	834
2373/2		trvalý travní porost		1338	1338
st. 3/1		zastavěná plocha a nádvoří		1055	1055
5/2		ostatní plocha	zeleň	2695	2695
st. 3/2		zastavěná plocha a nádvoří		794	794
13		zahraďa		458	458
Celkem					11551

Ochranné pásmo:

Katastrální území: (Bělá pod Bezdězem, 601705)

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v OP (m ²)
2373/1		ostatní plocha	zeleň	1536	1536
Celkem					1536

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky				
vodní plochy			zamokřená plocha	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty	0,13			
orná půda				
ostatní zemědělské pozemky	0,13			
ostatní plochy	0,27	0,15	neplodná půda	
			ostatní způsoby využití	0,27
zastavěné plochy a nádvoří	0,62			
plocha celkem	1,15	0,15		

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park:	
chráněná krajinná oblast (včetně zóny):	
překryv s jiným typem ochrany:		památkově chráněné území, nemovitá kulturní památka
mezinárodní statut ochrany:	
<u>Natura 2000</u>		
ptačí oblast:	
evropsky významná lokalita:		Bělá pod Bezdězem – zámek, CZ0213600

1.6 Kategorie IUCN*III - přírodní památka nebo prvek***1.7 Předmět ochrany ZCHÚ****1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu**

Předmětem ochrany je kriticky ohrožený netopýr velký (*Myotis myotis*), jehož letní kolonie se vyskytuje v půdních prostorech západního křídla zámku.

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

B. druhy

druh	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>)	NT – téměř ohrožený	letní kolonie v půdních prostorách západního křídla zámku, v současnosti bez přítomnosti netopýrů	a,b

**stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR: obratlovci – Chobot a Němec 2017

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

b = předmět ochrany překrývající se EVL

1.8 Cíl ochrany

B. druhy

druh	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>)	Udržení dlouhodobě příznivého stavu lokality pro zachování a příznivý vývoj předmětu ochrany – letní kolonie netopýra velkého (<i>Myotis myotis</i>).	přítomnost netopýrů během letních měsíců

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Lokalita se nachází v Bělé pod Bezdězem, v půdních prostorách barokního zámku. Netopýří kolonie se nachází v západním křídle zámku, zejména v jeho severní polovině, vletové otvory ve střeše jsou většinou osazeny mřížkou proti vnikání holubů. Ostatní půdní prostory nejsou netopýry pravidelně osidlovány. Zámek se nachází při východním okraji obce a je situován na výrazném ostrohu nad říčkou Bělou. V blízkém okolí se nachází především starší zástavba včetně vzrostlé zeleně, starší stromy se rostou také na svazích kolem zámku. Širší okolí Bělé pod Bezdězem tvoří zemědělská krajina, na kterou ve vzdálenosti cca 1 km navazují rozsáhlé lesní komplexy.

PP Bělá pod Bezdězem - zámek se nachází v nadmořské výšce 280-290 m n. m, v mírně teplé klimatické oblasti (MT11), geomorfologicky patří k celku Jizerská tabule.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>)	kriticky ohrožený	NT – téměř ohrožený	letní kolonie netopýra se nachází/nacházela na půdě v západním křídle zámku. V posledních letech nebyla přítomnost netopýrů v letních měsících potvrzena, netopýři nicméně prostory půdy vzácně navštěvují (při průzkumu pro potřeby tohoto plánu péče nalezeno ve východním křídle zámku malé množství trusu). Kolonie netopýra se patrně po rekonstrukci střechy, která proběhla v době platnosti minulého plánu péče, přestěhovala do půdních prostor nedalekého kostela.

* dle červených seznamů ČR: obratlovci – Chobot a Němec 2017

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Nejsou známy

b) biotické disturbanční činitele

Nejsou známy

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

EVL Bělá pod Bezdězem - zámek byla vyhlášena v roce 2005, následně vyhlášená PP Bělá pod Bezdězem - zámek pak v roce 2012. Pravidelný monitoring provádí ČESON (D. Horáček) od roku 2000.

b) jiné způsoby využívání

Letní kolonie se nacházela v nevyužívaném západním křídle zámku. Ostatní půdní prostory sloužily v minulosti jako skladiště, v současnosti jsou prakticky nepoužívané.

V době platnosti minulého plánu péče proběhla na zámku v Bělé rekonstrukce střechy a prostor pod ní. Nejprve probíhala oprava v ostatních částech zámku, západní křídlo bylo opravováno později, kolem roku 2011. Rekonstrukce byla provedena v souladu s požadavky na ochranu druhu. Již v době rekonstrukce probíhající v ostatních částech zámku se počty netopýrů snižovaly, v roce 2009 byly zaznamenány pouze desítky jedinců (Chochel, Zajíček 2010), oproti stovkám exemplářů přítomných před rekonstrukcí. Po jejím kompletním dokončení pak netopýři zmizeli zcela. Přesné příčiny nejsou zcela známy, jednou z možností by mohly být příliš hladké tašky kolem vletových otvorů.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Bělá pod Bezdězem – zámek CZ0213600

Evidenční a doplňkový list kulturní památky (kulturní památka rejst. č. ÚSKP 21751/2-1460 – zámek)

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.4 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky

Přílohy:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup

B. druhy

druh:	Netopýr velký (Myotis myotis)		
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům		
přítomnost netopýrů v letních měsících	letní kolonie netopýra se nachází/nacházela na půdě v západním křídle zámku. Početnost kolonie v době před vyhlášením CHÚ se pohybovala kolem 250-350 jedinců mezi lety 2000-2006. Poté došlo k rekonstrukci střechy, a přestože rekonstrukce byla provedena v souladu s požadavky orgánu ochrany přírody, došlo k vymizení kolonie. Přítomnost netopýra velkého nebyla v letních měsících zaznamenána, s výjimkou jednoho jedince v roce 2017. (Ani během průzkumu pro potřeby tohoto plánu péče nebyl výskyt netopýrů potvrzen. Netopýři nicméně prostory půdy vzácně navštěvují, ve východním křídle zámku bylo nalezeno malé množství trusu.) Kolonie netopýra se patrně přestěhovala do půdních prostor nedalekého kostela, kde je jejich přítomnost zaznamenána poprvé v roce 2014 (650 jedinců), postupně zde počty netopýrů vzrůstají až na současné hodnoty kolem 1000 jedinců (2018-1030 jedinců, 2019 – 1170 jedinců, 2020 - 700 jedinců na půdě plus další ve spárách mezi zdí a bedněním střechy, 2021 -1062 jedinců).		
	stav:	špatný	
	trend vývoje:	neznámý	

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Střet zájmů se nepředpokládá.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

e) péče o populace a biotopy živočichů

V současnosti se netopýři v prostorách zámku nevyskytují, péče o netopýry (instalace plachet, úklid trusu) bude prováděna na příslušné ploše v případě znovuoobjevení kolonie.

Péče o netopýry spočívá v zachování půdních prostor zámku ve stavu, který představuje vhodné prostředí pro jejich letní kolonii a umožnit tak případné znovuosídlení lokality. Zapotřebí je zajistit klid v letním období (cca od dubna do září) a ponechání stávajících vletových otvorů. V případě znovuosídlení prostoru netopýry spočívá pravidelná péče o lokalitu v každoročním posezonním odklizení trusu. K zamezení škod působením moči a trusu je vhodné instalovat na podlahu půdy nepropustnou podlažku (linoleum, krycí plachty). Vzhledem k tomu, že netopýři trus je velmi agresivní a životnost plachet není velká, je zapotřebí plachty pravidelně obměňovat. Uvedené zásahy je nutné provádět po sezóně, po kontrole stavu lokality a při zjištění pozdního výskytu jednotlivých exemplářů netopýrů je potřeba úklid prostoru odložit. Do půdních prostor a na vnější stěny budovy (zejména do blízkosti vletových otvorů) smějí být instalovány zdroje osvětlení pouze po konzultaci s odborníkem na ochranu netopýrů.

V následujících deseti letech nebude pravděpodobně potřeba zasahovat do krovu a střešní krytiny, nicméně v případě nezbytných oprav je nutno dodržet následující zásady:

- veškeré stavební i úklidové práce provádět mimo období výskytu netopýrů, tj. cca od začátku října do března, před i po ukončení stavebních prací by měla být lokalita navštívena odborníkem)
- zachovávat otvory, kterými netopýři do úkrytu vletují
- používat stejný nebo termoizolačně podobný typ střešní krytiny, aby nedošlo ke změně mikroklimatu
- neměnit charakter půdního prostoru (nebudovat nová střešní okna, půdní vestavbu apod.)
- v případě ošetření dřevěných částí půdy přípravky na ochranu dřeva předem konzultovat s odborníky pracovníky použití konkrétního přípravku, vyloučené je použití přípravků toxických pro netopýry.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

e) ekosystémy mimo lesní pozemky

Příloha:

T2 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo PP tvoří parcela 2373/1. V ochranném pásmu není možné bez souhlasu orgánu ochrany přírody měnit charakter plochy (nekáčet vzrostlé dřeviny) a instalovat světelné zdroje sloužící k nasvícení zámku.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Lokalita je označena jednou tabulí se státním znakem poblíž vchodu do zámku, další značení není potřeba.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlášovací dokumentace

Dle vyhlášovacího předpisu jsou součástí PP také nízké garáže na pozemcích st. 1280, st. 1281, st. 1282, st. 1283, st. 1284. Dle zákresu v katastru nemovitostí ani DRUSOPu tyto pozemky do území PP nespádají. Nesrovnalost je vhodné sjednotit, buď doplněním obou evidencí, nebo změnou vyhlášovacího předpisu.

Po rekonstrukci střechy došlo patrně k přestěhování letní kolonie netopýra do půdních prostor blízkého kostela. Návrat netopýrů zpět na zámek nelze časem vyloučit. Z důvodu ochrany druhu by vhodným administrativním opatřením mohlo být vyhlášení přechodně chráněné plochy v kostele, nebo i rozšíření stávající PP i na prostory kostela.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Nejsou.

c) ostatní

Nejsou.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Nejsou

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

Nejsou.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Monitoring populace netopýrů v prostorách zámku i kostela dlouhodobě provádí Česká společnost pro ochranu netopýrů (ČESON – D. Horáček). V monitoringu je zapotřebí pokračovat. (Z důvodu podchycení možného znovuosídlení půdních prostor zámku je vhodný pravidelný monitoring i zde.) Další průzkumy se nepředpokládají.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
úklid trusu	300m ²	10	100 000
instalace plachet	300m ²	3	45 000
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			145 000

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Andreas M., Cepáková E., Hanzal V. (2010): Metodická příručka pro praktickou ochranu netopýrů. 2., aktualiz. a dopl. vyd. AOPK ČR, Praha.

Chobot K., Němec M. (eds.) (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. Příroda, Praha, 34: 1–182.

Chochel M., Zajíček R. (2010): Plán péče o zvláště chráněné území – přírodní památku Bělá pod Bezdězem – zámek na období 2013 - 2022

Trunečková L. (2014): Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Bělá pod Bezdězem – zámek CZ0213600.

Internetové zdroje:

stránky ČESON: <https://www.ceson.org/index.php>

NDOP - <https://portal.nature.cz/nd/find.php>

DRUSOP - <https://drusop.nature.cz/portal/>

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

Mgr. Iva Weiterová, PhD

RNDr. Libor Weiter

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky:

Příloha T2 - **Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodům 2.4.2, 2.4.3 a 2.4.4 a k bodu 3.1.2).

Mapy:

Příloha M1 - **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 - **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 - **Mapa dílčích ploch a objektů**

Vrstvy:

Příloha V1 - **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Tabulky - příloha T2 k bodům 2.4.2, 2.4.3 a 2.4.4 a k bodu 3.1.2

Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
1	0,12	Půdní prostory zámku s možným výskytem netopýrů Cíl péče: zachování půdy zámku jako dlouhodobě příznivého prostoru pro existenci letní kolonie netopýra velkého	Instalace plachet v případě výskytu netopýrů	3	říjen až březen	1x za 3 roky
			Úklid trusu v případě výskytu netopýrů	3	říjen až březen	každoročně
2	0,98	ostatní prostory PP	bez zásahu			

Příloha M1 - Orientační mapa s vyznačením území

Příloha M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

